

plus

GEIR TANGEN MAESTRO

DETEKTÍVNY ROMÁN
VRAŽEDNÁ SYMFÓNIA
SA PRÁVE ZAČINA

M A E S

STRO

Maestro

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.sk

Geir Tangen

Maestro – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

GEIR TANGEN MAESTRO

PLUS

© Geir Tangen 2016

Published by agreement with Ahlander Agency

© Gylendaal Norsk Forlag AS 2016

Translation © Eva Lavriková, 2017

Cover Design © Tomáš Cikán, 2017

ISBN v tlačenej verzii 978-80-259-0734-4

ISBN e-knihy 978-80-259-0775-7 (1. zverejnenie, 2017)

V to ráno, štyri dni predtým, ako svetlo zhaslo, stál novinár Viljar Ravn Gudmundsson naširoko rozkročený v zasadačke a vychutnával si atmosféru. Miestnosť zaplňali široké úsmevy, hladné pohľady a hrdý smiech. Tak to malo byť.

„Dopekla, Viljar! Neviem, čo ponúkaš svojim zdrojom, ale chcem to aj ja. Veď ide o samotného ministra dopravy! Priklincoval si ho na pranier s holou riťou. S radosťou by som obetoval ľavú obličku za to, aby som mohol byť podpísaný pod takýmto prípadom.“

Novinár kultúrnej sekcie Henrik Thomsen bol od svojho kolegu o tri hlavy vyšší, no inteligenciou ho nedorástol. Viljar naňho vzhliadol a v hustých fúzoch mu zazrel zvyšky zaschnutého cukru.

„Ver mi, Henrik, to by si neprežil. Fakt, že ty recenzuješ koncerty, zatiaľ čo ja lovím veľké zvieratá z mocenských kruhov, má svoje dôvody.“

Viljar sa od urasteného muža vzdialil a postavil sa na kraj miestnosti. Kúpал sa vo svetle pozornosti. Zaslúžil si to. Toto bola jeho chvíľa. Okamih, keď sa naňho s úctou a obdivom upierali všetky oči. To, čo dokázal, bolo v 115-ročnej histórii novín jedinečné. Pre ostatných novinárov a redaktorov bol článok výsledkom niekoľkomesačnej ctižiadostivej investigatívnej žurnalistiky. Že to nebola tak úplne pravda, to bolo Viljarovi úplne jedno. Toto bola jeho oblasť. Či článok prišiel po sto hodinách nadčasov, alebo mu len tak pristál v rukách ako blesk z jasného neba, mu bolo srdečne ukradnuté.

Všetko, čo napísal, bola pravda. Tak to v Haugesunde chodilo. Tých, čo zneužívali svoju moc, zhadzoval z ich piedestálov

jedného za druhým. V Haugesundských novinách bol Viljar Ravn Gudmundsson obeliskom zo žuly, ktorý rovno mohli postaviť spolu s práve rozostavanou novou budovou novín.

Prípad, ktorý redakcii čerstvých správ predložil v to ráno, mal všetky ingrediencie potrebné na to, aby sa z neho stala kauza: Stav, keď všetky veľké redakcie pokrývajú tie isté dramatické udalosti v rovnakom čase, čím je ich zobrazenie také rozsiahle, že v mediálnom obraze prekryjú čokoľvek iné. Politika, zneužívanie moci, celebrity, kriminalita a sex. Všetko v jednom jedinom prípade, o ktorom píšu práve malé Haugesundské noviny. Mali Viljara Ravn Gudmundssona a s ním aj dôveryhodnosť, ktorou dokázali prelomiť bariéry štátnej tlače.

Tridsaťsedemročný Viljar si už pred nejakým časom vyslúžil povest' jedného z najsolídnejších mediálnych hlasov v krajine. Medzi e-mailmi mu pristávali pracovné ponuky najväčších mediálnych domov, ale nechávali ho chladným. Cez víkendy bol otcom a každotýždenné dochádzanie do Osla si nevedel ani len predstaviť. Dvanásťročný syn Alexander býval tu a žiadna práca na svete by ho nedonútila obetovať ich spoločné chvíle. Navyše nebolo tajomstvom, že Viljar je človek pohodlný. A v regionálnych novinách mal voľnú ruku. Prichádzal a odchádzal, ako sa mu zachcelo. Písal o prípadoch, o ktorých mal chuť, a s vďakou odmietal bezcieľne autorské potulovanie sa novinovými stránkami. Bol voľným hráčom novín. Slobodnou dušou v slobodnej krajine. On diktoval program. On bol miestny anarchista. Počúval len sám seba a chodil vlastnými cestičkami, na veľké zúfalstvo aj radosť šéfredaktora Johana Øveraasa.

Keď sa pred niekoľkými dňami vynoril prípad ministra dopravy Hermanna Eliassena, Viljar už dlhšie pred svojimi šéfmi tvrdil, že pracuje na obrovskej veci s netušenými rozmermi. Prázdne frázy, samozrejme. V skutočnosti veľkú časť pracovných dní trávil plánovaním výletu do Londýna so synom Alexandrom. Našťastie to klaplo tak, že odchádzal v rovnaký deň, ako mohol redakcii na podnose naservírovať hlavu ministra dopravy.

„Ludia... Počúvajte chvíľu!“

Šéfredaktor Johan Øveraas rozhodne viedol Viljara do rohu

miestnosti, kde sa okolo nich zhrčili ostatní novinári. Postavil sa s rukami vbok a Viljar fascinovane sledoval, ako sa šéfove dlane zaborili do jeho bokov a zmizli pod vrstvami sadla.

„Toto v Akersgata vybuchne ako polliter Guinnessa v spoločnosti temperamentných milovníkov šampanského. Rozhodne to pekelné zabrzdí ódy na Hermana Eliassena. My v miestnych novinách, čo toho chlapa poznáme, už dlho čakáme na niečo, čo by mu pristihlo krídla. Čertovsky dobrá práca, Viljar.“

Malou miestnosťou zaburácal potlesk. Viljar Ravn Gudmundsson si dal načas, vychutnával si ten okamih.

Toto bol *jeho* prípad. V tejto hre o moc bol neporaziteľný. Jeho neotrasiteľným spoločníkom bola pravda a prípad mu nemohol nikto vziať.

Vietor za oknami lomcoval starými dubmi pri škole Lillesund. Unavené listy sa silou-mocou držali zvyškov leta. Ešte chvíľu budú silné, sýtozelené a svieže. Na rozdiel od novinárov v murovanej budove koruny stromov dobre vedeli, že všetko má svoj koniec. Jedného dňa sa všetkému pretne čiara života a vietor zo stromov strhne a rozvíri zažltnuté jesenné brošne.

O niekoľko míľ južnejšie stál na dvore sedemnásťročný Jonas so svojou láskou. Zamilovanými pohľadmi a gestami spečatili, hoci o tom ani nevedeli, nielen svoj vlastný osud, ale aj osud Viljara Ravn Gudmundssona, muža, ktorý práve v tej chvíli prijal posledné potľapkanie po pleci od svojho šéfa.

„Neuveriteľne skvelá práca, Viljar. Choď do Londýna. Vypni si mobil. Uži si syna. Zaslúžiš si to. Odtiaľto to už preberieme. O štyri dni si naspäť. Môžem ti pri spiatocnej ceste prisľúbiť silný vietor do plachiet, pretože tu sa rozhodne rozfúka.“

Viljar sa prefikane usmieval, keď si do cestovnej tašky balil to najdôležitejšie. Poslednýkrát prešiel obrazový materiál, ktorý mal k prípadu Eliassen, a poslal ho do hlavnej redakcie. Keď skončil, šéfredaktor stál stále vedľa neho. Pozrel naňho svojím obvyklým šibalským pohľadom.

„Rozfúka? Nefúka tu v Haugesunde vždy?“

O štyri dni neskôr...
MOST STEMMEN, HAUGESUND
Utorok večer, 31. augusta 2010

Po oblohe plávali hrozivé mračná. Ako temné varovanie si vynútili svoje miesto v súmraku medzi dňom a nocou. V jednej sekunde sa jazero Eivindsvatnet kúpalo v čarovných odleskoch, aby ho vzápätí zahalil čierny závoj hustého dažďa, burácanie hromov a pach síry.

Na Stemmene, malom moste, ktorý ponad priehradu pri vstupe do turistického okolia Eivindsvatnet postavili v roku 1907, stál Jonas Ferkingstad. Štíhla postava skúmavo nazrela ponad zábradlie.

Polodlhé blondčavé vlasy mal prilepené na čele. Ladovomodré oči sa upierali na pomyselný bod kdesi v prázdnote. V zábleskoch svetla, ktoré občas preniklo pomedzi mraky na oblohe, dovidel až na dno jazera. Z mosta, na ktorom stál, bolo ku kamennému násypu pod ním asi tak desať metrov. Tenká červená bavlnená košeľa sa mu premočená lepila na hrud'. Triasol sa. Občas hodil rýchly pohľad hore na kopec, smerom k chodníku od hlavnej cesty Skjoldavegen, ale väčšinou hľadel len do prázdna.

Jonas sa vystrel, keď si všimol, že k nemu niekto kráča. Nedalo sa rozoznať, kto to bol, ale Jonas to vedel. Dlhو dúfal, že sa mu podarí vyhnúť tomuto zúčtovaniu. Tu neexistuje zapieranie ani lži. Žiadny podvod či zrada. Len dvaja ľudia, úplne sami. Obaja vedia pravdu a ani jeden sa nepotrebuje skrývať za masky a fasády.

Dlho len tak stáli a z diaľky sa navzájom premeriavali. Hladina Eivindsvatnetu od vetra penila. Oblohu preťal ďalší blesk. V rýchlom záblesku chladného svetla sa uvideli zreteľne. Obnažení. Nechránení. Sami. V ďalšej sekunde bola tma späť a betó-

nový most sa pri údere hromu až rozochvel. Jonas v očakávaní stál so spustenými plecami. Pozrel na postavu pred sebou. Túžil schúliť sa v jej náručí. Skrátka zostať v bezpečí objatia a tváriť sa, že sa nič nestalo. Že to všetko bola len fatamorgána. Neskutočnosť. Niečo, čo po pár žmurknutiach zmizne. Ale tak to nebolo. To, čo sa stalo, sa už neodstane.

Zostali tak stáť, voda z nich stekala. V tvárach sa im zračila obojstranná bezmocnosť. Nepovedali nič, ale po chvíli sa druhá postava natiahla po Jonasovi a ten zalapal po dychu, keď ho zovrela v náručí. Pocit, ktorý ho v tej chvíli prepadol, sa nedal opísať žiadnymi slovami. Nebolo to šťastie ani úľava, bolo to niečo iné. Niečo hlboko v ňom sa zlomilo. Všetky uzamknuté pocity z neho vyvreli ako gejzír. Počul, ako vybuchol do hrude osoby, ktorá ho zvierala v náručí, ale takmer si to nevšimol. Muselo to von, všetko to zlé.

Ponad plecia druhej osoby sa Jonasovi zdalo, že v diaľke pri lodenici zazrel pohnúť sa akýsi tieň. Dva červené kajaky pri ste-
ne lodenice sa vo vetre chúlili jeden k druhému. V posledných dňoch ich vídal vonku na vode, ale úplne nechápal, že by sa niekomu chcelo aj do tohto nečasu.

Toto drobné vyrušenie rozptýlilo jeho pozornosť. Objatie zna-
teľne zosilnelo, ako keby sa ten druhý pokúšal vytlačiť z neho všetok vzduch. Jonas sa zo železného objatia pokúsil trochu vyslobodiť. Ešte sa však nechcel úplne pustiť. Drobné vzlyky cítil až v bruchu. Zúfalé drobné zakňučania, ktoré samy osebe svedčili o tom, čo urobil. Jonas vedel, že je to jeho vina. Len a len jeho.

Sila ramien, ktoré zvierali Jonasa, bola neskutočná. Nadľudská. Ruky mu bezvládne ovisli a nohy sa mu nepodlomili len preto, lebo ho tá druhá osoba držala. Jonas bol prázdny. Bol tenkou a krehkou škrupinkou, neschopný vyvinúť odpor. Pochopil však, že toto je boj. Boj na život a na smrť. Došlo mu, že ten druhý človek ho neobjíma preto, aby mu poskytol útechu a oporu. Jonas zozbieral posledné zvyšky síl a vytrhol sa z objatia. Pozrel na protivníka novými očami. Zaprel sa rozochvenými nohami, ale cítil, že telo má ochabnuté.

V okamihu zmenila scéna na moste charakter. Nový záblesk

blesku. Nový úder hromu. Väčšie z dvoch otvorených úst vykriekli, ale počuť bolo ten zachrčanie. Syčivý výdych.

Jedna postava mocne, no pokojne uchopila tú druhú, rýchlym pohybom ju zodvihla a prehodila cez zábradlie mosta. Údolie Djupadalen preťal následný výkrik, keď telo padalo dolu do priepasti. Potom nastalo ticho. Keď bolo po všetkom, aj dažďové kvapky dopadali nehlučne.

O štyri roky neskôr...
MEDIÁLNE CENTRUM HAUGESUNDSKÝCH NOVÍN
Pondelok ráno, 13. októbra 2014

Na obrazovke počítača svietil osamelý riadok. *Text: Viljar Ravn Gudmundsson. Zažmurkal.* Oči ho štípali. Prvá hodina pracovného dňa uplynula ako nič a jediné, čo Viljar zatiaľ dokázal, bolo napísať svoje meno.

Pozrel z okna na ulicu Karmsundsgata. Scenéria pozostávala z áut ponorených do dažďa a hmly. Architekti, ktorí mali nové mediálne centrum v Haugesunde na svedomí, boli možno toho názoru, že okná od stropu až po podlahu budú pre pracovité mravce v otvorenom riešení redakcie namiesto jednotlivých kancelárií inšpiratívne. Výhľad však bol rovnako depresívny ako počúvanie *Čierneho albumu* od Metallicy zahraného na Panovej flaute.

Priestory mediálneho centra boli úplne nové. Desať rokov v tej istej redakcii však na Islandčana Gudmundssona pôsobil ako púšťanie žilou a pomaly strácal sily. Radosť z odhalenia niečoho, čo mohlo v celoštátnych médiách rozpútať konflikt, sa pomaly rozplynula vo večnom kolobehu lovu, kde včerajšia senzácia bola skrátka len *yesterday's news*. Nič nevybledne rýchlejšie ako tlačiarenská čerň.

Pokúsil sa povystierať. Ledva prekročil štyridsať a už bol od nekonečných hodín strávených pred obrazovkou a klávesnicou počítača zhrbený. Poobzeral sa okolo seba. Ako jediný nepracoval. Klapot susedných klávesníc mu v ušiach bzučal ako tisíc švábov na parketách. Šumenie hlasov ostatných novinárov ho nekonečne dráždilo. Zrušiť staré hermetické kancelárie a nahradiť ich mraveniskom otvoreného riešenia spoločnej redakcie bolo číre šialenstvo.

Okrem ticha Viljarovi najviac chýbala pracovná stolička.

Hlboká a široká konštrukcia stoličky, ktorú mal pri starom stole, dovoľovala človeku pohodlne sa oprieť. Poskytovala oporu pre celý chrbát. V pokojnejšie dni nebol problém si v nej aj zdriemnuť, ak mal človek chuť. Operadlá nových stoličiek boli krátke a zarezávali sa do chrbtice, takže na nich človek musel sedieť ako s kolíkom v zadku.

Viljar vymenil nikotínovú žuvačku bez chuti za žuvací tabak a ešte raz sa poobzeral navôkol. Scéna však bola rovnaká ako vždy. Zoskupenia pracovných miest po štyroch, oddelených od seba len poldruha metra vysokými bielymi zástenami s kráľovskými modrou prednou stenou, zo všetkého najviac sa podobajúcimi na stacionárne harddisky. Túto pravidelnosť narušovalo len neobvykle škaredé nepohodlné zelené sedenie, ktoré ako barový pult stálo v strede priestoru redakcie.

Teraz pri ňom stál Johan Øveraas. Viljar s uspokojením skonštatoval, že 62-ročný šéfredaktor mal bližšie k odchodu do dôchodku než k tomu, že sa kedy dostane do neba. Johan bol všetkým tým, čím mal správny šéfredaktor v koncerne ako Orkla Media byť. Bezškrupulóznym, bezcitným a morálne skazeným, ale stopercentne lojálnym voči svojim nadriadeným.

Øveraas zachytil Viljarov pohľad a priknísal sa k jeho malej pracovnej kóji.

„Zasraný ulievač! Doboha, neprejde deň bez toho, aby si uprostred pracovného času na niekoľko hodín nezmizol. To ma pokladáš za úplného idiota? Myslíš, že neviem, kedy sem ľudia prichádzajú a odchádzajú?“

Øveraas sa nafúkol ako balónovitá ryba, najmä tvár akoby sa mu zväčšila. Viljar dobre vedel, na čo šéfredaktor naráža. V piatok Viljar bez vysvetlenia odišiel z práce skôr.

„Mám ťa poškrabať na nejakom konkrétnom mieste, aby si zareagoval? Alebo by si mohol byť taký dobrý a jednoducho mi odpovedať, keď sa ťa pýtam?“

Vypúľil oči a tvár mu ofialovela.

Viljar sa domnieval, že o článok, ktorý mu v piatok Øveraas prideliť, sa postará víkendová služba, ale tentoraz to tak nebolo. Na pondelňajšej rannej porade sa tá záležitosť ako slimák opät

vynorila na jeho stole a do dvanástej mal byť článok napísaný a odovzdaný.

Inými slovami, mal tri hodiny na to, aby napísal jeden článok triedy A v rozsahu dvanásttisíc slov a jeden triedy B s rozsahom šesťsto slov. Ten mal byť o Lige za duševné zdravie a o nespokojnosti so zaobchádzaním pri večnom putovaní medzi pohotovosťou, nemocnicou, obvodným lekárom a psychiatriou. Tentoraz sa prekrikovali s varovaniami, že vážne psychicky chorí ľudia voľne chodia po meste, pretože ich tento systém nezachytí.

Viljar krotko pozrel na šéfredaktora. Najlepšie bolo upokojiť ho, aby nevybuchol ako podráždený lumík.

„Upokoj sa! Nebolo mi dobre od žalúdka. Nechcel som vás tu všetkých tou sračkou nakaziť. Na článku už pracujem.“ Johan Overaas ešte pár sekúnd postál a potom ako obvykle preniesol svoj hnev na niečo materiálne. Teraz sa vyvršil na dvoch perách a zmietol ich na podlahu. Nato sa prudko otočil a odpochodoval naspäť k ostrovčeku uprostred redakcie.

Viljar si povzdychol, zodvihol perá a znovu pozrel na fakty, ktoré mal k článku poznačené.

Neplnokrvné. Nudné. Nezáujímavé. Tri absolútne výstižné slová. Nielen pre obsah budúceho článku, ale aj pre samotný proces jeho písania. Aj tak bol však o hodinu takmer hotový. Text však nemal dušu, vhlad ani zaujímavé literárne kvality. Podobné články novinári volali PKS, politicky korektná slama.

Viljar zívól, zaprel sa nohami do koberca pokrývajúceho podlahu od steny k stene a bezmyšlienkovito sa na čiernej stoličke natiahol dozadu. Len o chlp sa mu podarilo zabrániť pádu a znovu nadobudnúť rovnováhu, ktorú vratká stolička stratila a takmer ho poslala k zemi. Rýchlo sa poobzeral, či to niekto videl, a potom s odovzdaným povzdychom klikol na „poslať“ bez toho, aby si text po sebe ešte raz prečítal.

Bol pripravený na prvú fajčiarsku prestávku toho dňa. Schmatol sivý jarný plášť, čo si za päťdesiat nórskeho korún kúpil v sekácii a ktorý posledné tri roky nosil všade. Keď kráčal chodbou k výťahu, plášť za ním vial. Keď míňal posledné z pracovných stolov, jeden z novinárov z radov brigádnikov ho pozdravil

zodvihnutím ruky. Viljarovi chalan nestál ani za pohľad. Brigádnici boli v pracovnej hierarchii ešte stále pod ním. Zatiaľ to tak ešte bolo.

Na parkovisku pred prácou postával kolega a fajčil. Viljar sa vybral opačným smerom a tiež si zapálil. Jediné, čo nenávidel viac ako politicky korektnú slamu, boli suchopárni kolegovia, ktorí ju naprázdno mlátili. Viljar si bohato vystačil aj sám.

Prešiel ním záblesk zlého svedomia, keď si uvedomil, že zabudol skontrolovať, či Alexander dorazil do školy. Viljar spomínal na posledný raz, keď bol uňho Alexander na návšteve. Mal pocit, že vládne pokoj a pohoda, ale Alexander viacero dní vynechal školu. Viljar si s týndžerom s diagnostikovanou ADHD, ktorý uňho príležitostne býval, nevedel dať úplne rady.

Čo robím zle? Vždy sme mali jeden druhého a milovali sme spoločne strávený čas. Teraz z toho, čo bolo, zostala len prázdna, nemá škrupina. Čo sa to, dopekla, vlastne stalo?

Expartnerka alebo aj „čarodejníca“, ako ju Viljar volal, trvala na tom, že musí prebrať svoj podiel zodpovednosti od prvého dňa. Predtým jej syna mohol odovzdať v nedeľu poobede, ale teraz, keď mal Alexander šesťnásť, zjavoval sa sám od seba, kedy sa mu zachcelo. Matka tvrdila, že je to prirodzený vývoj, a Viljar neprotestoval, hoci mu to život ničilo ešte viac.

Viljar vysal z cigarety posledné zvyšky jej života a hodil ohorok na zem. Potom znovu vošiel dnu. Po chodbe sa za ním vznášal ostrý zápach čerstvo vyfajčeného tabaku. Niekoľko nefajčiarov si demonštratívne zamávalo rukou pred nosom, keď okolo nich prešiel. Viljarovi to nemohlo byť ukradnutejšie. Stlmil najvýraznejší cigaretový dych novou nikotínovou žuvačkou a vtedy si všimol, že pri jeho stole znovu stojí Øveraas.

„Keby som ti zratúval všetky tie zasrané prestávky, čo si denne dopraješ, bol by z toho aj mesačný plat, Gudmundsson.“

Šéfredaktor stál s rukami zaborenými do sadlovitých bokov.

„Keby si zrátal počet slov, ktorými do novín prispievam v porovnaní s ostatnými, zistil by si, že by si mi mal pridať. Každý jeden článok má vždy aj niekoľko strán, Øveraas. Ty by si to mal vedieť najlepšie, keďže si náš šéfredaktor.“

Korpulentný šéfredaktor znovu značne očervnel v tvári.

„Dopekla, Gudmundsson, na dĺžke nezáleží.“

„Nie... ako hovorím, ty by si to mal vedieť najlepšie.“

Viljar sa uškrnul a pretlačil sa popri šéfredaktorovi na svoje miesto. Ten vyzeral, že nad sebou načisto stratí kontrolu. Našťastie však stratil aj reč. Otočil sa na päte, kopol do rastliny stojacej v kvetináči na zemi a opustil miesto konfliktu, skôr než vypukol otvorený oheň.

Keby mal Viljar dvere od kancelárie, zabuchol by ich za sebou. Namiesto toho si nasadil slúchadlá. Skormútene sa zahľadel na nekonečno za oknami. Hodinu za hodinou mohol takto sedieť a pozorovať dažďové kvapky stekajúce po okenných tabuliach. Na zarosených sklách dažď vytváral poprepletané mriežky. Ľudia sa pod ťažkou daždivou oblohou chúlili na druhej strane Karmsundsgata pri kiosku Seven Eleven, odkiaľ prebiehali k čakajúcim autám.

Vytiahol zo zásuvky staré tričko a osušil si ním hlavu, aby zabránil kvapkám stiecť na klávesnicu. Potom tričko hodil pod stôl. Obnovil doručené správy v mailovej schránke a kútikom oka zaznamenal, že je plná novej pošty. Začal vymazávať. Väčšinou šlo o nič nehovoriace informačné maily od vedenia a reklamu.

Viljar sa musel sústrediť, aby nevymazal aj dôležitú poštu. Napokon mu zostali tri maily. Jeden s termínom zdravotnej prehliadky. Jeden od partie tipujúcich z redakcie a jeden od muža, ktorého meno mu nič nehovorilo. Pravdepodobne čitateľ, ktorý chcel poukázať na to, že niečo v jeho článku chýbalo alebo nesedelo. To bolo na tejto práci najhoršie. Ustavičné komentáre od čitateľov, ktorí zjavne nemali na práci nič iné, len podávanie sťažností. A často to boli tí istí čitatelia. Otvoril mail.

Viljar po pár sekundách pocítil, ako ho zabolelo v hrudi. Cítil, že sa mu ťažšie dýcha. Miestnosť sa s ním hojďala. Keď mu bolesť vystrelila až do tváre, zalapal po dychu. Zodvihol sa zo stoličky a zdanlivo bezcieľne začal pochodovať po veľkej miestnosti. Zhlboka sa nadychoval a vydychoval, tak ako ho to naučila psychologička. Pokúsil sa myslieť na niečo iné. Práve v tejto chvíli to však bolo ťažké. S námahou kývol kolegovi. Uvoľnil si

imaginárnu kravatu a vrátil sa k svojmu písaciemu stolu a obrazovke. Cívil na text. Do oka mu stiekla slaná kvapka potu a písmeňá mu plávali pred očami. Utreľ ju a prečítal si mail znovu.

Pre: Viljar Gudmundsson

Píšem Ti, lebo viem, že si spravodlivý muž. Muž, ktorý odsúdi to, čo sa chystám urobiť, ale ktorý zároveň porozumie môjmu rozhorčeniu a frustrácii nad spoločnosťou, kde spravodlivosť už nefunguje.

Máme zákony, ktoré nás majú chrániť pred tým, aby jednotlivci prebrali spravodlivosť do vlastných rúk. A ani krivé slovo nemožno povedať na adresu tých, ktorí svoju vinu priznali a odpykali si spravodlivý trest. Zamerat sa chcem na tých druhých. Tých, čo sa aj v hodine súdu vyhnú odsúdeniu a uniknú trestu. Sú to hyeny spoločnosti. Zbabelé, nenásytné a nepolapiteľné. Tie si môj trest zaslúžia. Aj ja sám budem za svoje skutky potrestaný. Keď ten čas nastane, prijmem trest so vztyčenou hlavou. Ale kým sa tak stane, zomrú mojou rukou ľudia. Ľudia, ktorí sa previnili a ktorí sa, každý svojím spôsobom, spravodlivému trestu vyhli.

V dnešnej spoločnosti čoraz menej ľudí myslí na druhých. Pociť solidarity je málo. Duch spoločných brigád je preč. Lojalita voči zamestnávateľovi je cudzím slovom. Ľudia okrádajú ruku, ktorá ich kŕmi.

Jednou z týchto nenásytných je žena. Odsudzuje sa za hrubú spreneveru a nevernosť v službe. Doteraz trestaná nebola, na to sa však neprihliada ako na poľahčujúcu okolnosť. Trest bude vykonaný zajtra, v utorok 14. októbra.

13. 10. 2014

Stein Ámli

UL7-1

Viljar si pod hornú peru strčil ďalšiu dávku tabaku. Cítil, ako mu brnia prsty. Znovu sa zhlboka nadýchol a vydýchol. Mozog mu obostrel dôverne známy závoj tmy. Má hádam riešiť ešte aj toto? Z obrazovky naňho žiarili písmeňá. Z Viljara žiarila nevôľa. Chvíľu zvažoval, že celú tú hlúposť jednoducho zmaže. Použije obranný mechanizmus, ktorý ovláda najlepšie. *Syndróm vyhýbania sa*, ako to nazývala jeho psychologička. „Väčšina obáv,

ktoré máme, je úplne neodôvodnená,“ snažila sa ho presvedčiť. On si však bol istý, že práve tento mail do tejto kategórie nespadal. Jednoduché kliknutie a problém by zmizol. *Nie. Takto to nefunguje.*

Hlboko vo svojom vnútri neveril tomu, že naozaj ide o výhražný list. Nikto nepíše takéto veci. Napriek tomu v ňom však niečo z mailu prebudilo strach. Utriel si vlhké dlane o stehná. Mail bol ako vystrihnutý zo zlej detektívky. Klasický „sudca“, ktorý prevezme spravodlivosť do vlastných rúk a ktorý sa zo svojich činov zodpovedá prostredníctvom novinára. Obohrané klišé, ktoré by každého redaktora donútilo vrátiť rukopis, skôr než dočíta prvú kapitolu.

„Verdikt“ bol napísaný neprirodzene, akoby za pár minút a bez akejkoľvek empatie. Možno preto mu z neho naskočili zimomriavky? Nešlo ani tak o to, že sa tváril ako právny dokument. Akoby pisateľ mail napísal preto, lebo musel, nie preto, lebo mal naozaj potrebu vyjadriť svoj hnev nad stavom spoločnosti. Z viacerých dôvodov to Viljara desilo viac, než by dokázal rozhnevaný výhražný list.

Rýchlo si vyhľadal meno *Stein Åmli*. Samozrejme, nedozvedel sa takmer nič. Najzmyslupnejším nálezom boli rôzne ponuky na kúpu kameňa, štrku a piesku v dedinke Åmli. *Fiktívne* meno.

Vedel, že keby s mailom šiel za Øveraasom, tomu by sa v očiach začali pretáčať znaky dolára ako symboly na hracích automatoch na dánskom trajekte. Posledný raz prstenníkom zaváhal nad tlačidlom delete v pravom hornom rohu klávesnice a potom ruku stiahol zo stola. Potreboval počuť, čo si o tom myslí Ranveig. S ohnutým chrbtom, ktorý rozhodne nepozýval k rozhovoru či spoločnosti, sa pozviechal zo stoličky. Všimol si, že ostatní si udržiavajú odstup.

* * *

Ranveig Børveová si havranu čerň vo Viljarových očiach všimla niekoľko sekúnd predtým, ako pri nej zastal. Tak to bolo s Viljarom vždy. V dobré dni sa od nej držal ďalej, ale v tie zlé sa

vždy privliekol. Raz, keď bola v Stavangeri na festivale jedla, mu kúpila tričko s nápisom „Vždy to niečo je“. Do práce ho nosil často a jeho irónia mu zjavne nedochádzala.

Nebolo ľahké mať Viljara rád, ale Ranveig ho rada mala. Bola od neho o desať rokov mladšia. Keď ako novinárka v denníku začínala, bol jej mentorom. Vtedy horel angažovanosťou, mal iskru v oku a z vecí, v ktorých ostatní videli len noticky, dokázal spraviť správu dňa. Teraz to bolo naopak.

Niečo sa stalo. Po dlhšej práceneschopnosti pred štyrmi rokmi sa do práce vrátil len ako vlastný tieň.

Nikto nevedel, čo z Islandčana vyžmýkalo životnú iskru, ale fámy kolujúce v mediálnom centre boli ako nenásytý trol.

Ranveig s dlhou, blondčavou ofinou nasadila úsmev a otočila sa na kancelárskej stoličke.

„Čau, Viljar. Už si dokončil ten psychiatrický článok, z ktorého Øveraas dostal amok, že si ho nespravil?“

Viljar sa zviezol na stoličku pri vedľajšej pracovnej kóji. Mávnutím ruky zamietol otázku, na stôl jej položil papier, ktorý so sebou priniesol, a poklopkal naň ukazovákom.

„Čo na to hovoríš? Pred pár minútami mi to pristálo v mailovej schránke.“

Ranveig si zastrčila ofinu za ucho a ako čítala, jazdila perom po papieri. Päťkrát zastala a spýtavo sa na Viljara pozrela, ten ju však zastavil, skôr než čokoľvek povedala, a tak čítala ďalej.

„Hlúposť,“ vyhlásila. „Nejaký idiot, ktorý chce, aby sme sa z neho zbláznili a vytiahli do boja ako v prípade TERRA.“

Viljar vyzeral, že sa mu uľavilo, ale v pohľade mal stále akúsi paniku.

„Neberieš to vážne, však nie, Viljar?“

„Nie, jasné, že nie. Ale nemôžem to dať Øveraasovi. Ak ten mail uvidí, zostane z neho nadržený a bude nám tu zajtrajškom mávať pred očami po zvyšok dňa.“

Ranveig sa nahlas zasmiala a naklonila sa k Viljarovi.

„Hej, ako vtedy, keď do mesta prišiel Arsène Wenger, aby pre Arsenal kúpil Håvarda Nordtveita,“ zašepkala a zachichotala sa ako nezbedné dievčatko.

Viljar s úsmevom prikývol. Vzal si papier späť a spýtavo sa pozrel na Ranveig.

„Teraz vážne... Čo s tým mám robiť?“

Ranveig študovala pero vo svojich rukách, akoby to bol bezodný krčah zo Sarepty.

„Prepošli to polícii a kašli na to. Nič sa nestane, a keby aj, tak je to vecou polície, no nie?“

„Jasné. Máš úplnú pravdu.“

Sklonil sa a rýchlo ju objal. Ranveig to úplne vyviedlo z miery a nemotorne objatie opätovala.

„Super, tak to by sme mali,“ povedala a strojeným úsmevom zahnila trápnu atmosféru, čo medzi nimi nastala.

Ranveig to nechcela vysloviť nahlas, ale na maile toho nese-delo veľa. Toto bol Haugesund, nie nevydarená epizóda *Myšlienok vraha*. Dúfala, že nepríjemný pocit v bruchu bol nesprávny a o Steinovi Åmlim počuli posledný raz.

REQUIEM – INTROITUS

Pozerám jej do očí. Sú tmavozelené. Iskrivé. S koketným zábleskom, keď zistí, že som to ja. Kútiky úst sa jej skrútia v jemnom drzom úsmeve. Neváha, zoblečie zo mňa posledné vrstvy vrchného odevu a hádže ich na starú PVC podlahu z prvej polovice sedemdesiatych rokov. Podlaha sa k nemodernému a zle udržiavanému bytu v paneláku hodí. Dá sa povedať, že Rita Lotheová je neporovnateľne schopnejšia v posteli než v interiérovom dizajne.

Kým z nás nacvičenými pohybmi strháva vrstvu po vrstve, môj pohľad putuje po byte. Prezerám si detaily. Rohový gauč a vedľa neho starý, no dobre zásobený bar zo zájdeného borovicového dreva. Prenosný počítač vratko položený na operadle zodraného čierneho koženého kresla. Či je zaheslovaný, to ešte neviem. Hľadám jej mobil. Je dôležité, aby sa v priebehu noci objavil. Jej dych sa zmenil. Je nadržaná. Nechám ju bojovať s gombíkmi a zatiaľ si prezerám balkónové dvere a samotný balkón. Veľký je dosť, rozhodnem sa v momente, keď ona spokojne zavzdychá a perami mi zovrie penis.

Keď o dvadsať minút neskôr lapáme po dychu, intenzívne ma bolí hlava. Masírujem si rozboľavené miesto za ľavým uchom. Námaha tohto druhu bolesť len zhoršuje. Mám pocit, akoby mi nervové dráhy brneli, akoby nimi rytmicky prechádzal prúd. V ústach cítim zvláštnu kovovú pachuť.

Viem, čo ma čaká. Viem to už dlho. *Glioblastoma multiforme...* znie to krásne, však? Takmer ako nejaká tropická kvetina z botanického lexikónu.

Niektó tvrdí, že smrť je krásna. V starovekom Grécku si *Smrť* predstavovali ako vzhľadného, príťažlivého mladého chlapca. Na náhrobných kameňoch ho zobrazovali s lampášom a vencom

v ruke. Ja môžem potvrdiť, že na smrti nie je krásne nič. Smrť je osamelá, temná a krutá. A občas aj bolestivá. Ako tá moja. *Glioblastoma multiforme* alebo zhubný nádor mozgu, ak chceš, nie je nič pre tých, ktorí prvé náznaky bolesti hlavy zajedia tromi paracetamolmi.

Každú bdelú hodinu dňa na seba púta moju pozornosť zo svojho pôsobiska za ľavým uchom. Viem, že tam je aj o čo mu ide. Zatiaľ mám ešte čas. Niekoľko týždňov, možno aj mesiacov, ak to tak osud bude chcieť.

Rita vychádza z kúpeľne. Čerstvo vysprchovaná a vyfintená. *Načo je to dobré?* Nosové dierky mi zasiahne závan jazmínu. Rita si sadá vedľa mňa. Zodvihne pohár s vínom a dychtivo pije. Ja z pohára odlejem do kvetináča vždy, keď na okamih odíde z izby alebo venuje pozornosť niečomu inému.

Prinášam si z chodby tašku. Otváram ju a vyťahujem fľašu prineseného vína. Ona spokojne zašteboce z gauča. Otvorím víno. Postavím fľašu vedľa jej pohára. Pochybujem, že sa vôbec stihne prevzdušniť, skôr než bude prázdna. Pre seba nájdem pohár a z baru si nalejem koňak. Renault Carte Noir – VSOP. *Chutové bunky jej museli odumrieť už dávno*, premýšľam a v ústach prevažujem zlatistú tekutinu. Chutí zatuchnuto a mŕtvolne. K situácii sa teda rozhodne hodí.

Benzodiazepíny existujú v rôznych formách a väčšina z nich je ľahko rozpustná v tekutine. Nevýhodou je, že zvyčajne zanechávajú horkú pachuť, ktorú ťažko skryť. Štyri tabletky na spanie vo fľaši červeného dajú vínu trochu nepríjemnú pachuť. Ľahko rozoznateľnú, ak už človek predtým nevyopil toľko, že teraz mu dolu gágorom stečie čokoľvek. Rita nedáva najavo ani najmenšiu nespokojnosť a pije víno tak ako vždy. Čoraz väčšie glyy, čoraz častejšie si dolieva. Vidím, že sa jej telom rozlieva malátnosť. Toto je v partitúre jediný falošný tón. Tá horká pachuť. Teraz už treba len čakať.

Pohľad má rozostrený. Pletie sa jej jazyk, zívá a bľaboce. Plán je majstrovským dielom. Moje *Requiem aeternam*. Kompozícia je úhľadne usporiadaná v šiestich radoch doma na pracovnom stole. Šesť mien. Šesť rozsudkov smrti. Šesť viet.

Všetko musí byť presne tak, ako je opísané. Je to kúzelné zrkadlo. Jeden krok stranou a ilúzia sa rozplynie. Jedna pozabudnutá drobnosť a všetko sa môže zvrtnúť.

Pozriem nahor na tlmené svetlo lustra. Kúty Ritinho bytu sa zahalili do šera. Obrázok môjho života. Bol som v miestnosti, ale nikdy nie zahalený svetlom. Život, z ktorého takmer niečo bolo. Teraz som sa rozhodol vystúpiť z tieňa. To pomyslenie mi robí radosť. Že všetci uvidia. Završenie majstrovského diela, podobne ako posledná veta Mahlerovej *Symfónie*.

Som Maestro. Pozriem sa na vlastné ruky. Netrasú sa.

Rita je v strede svojho *Confutatis maledictis*, hoci o tom nevie. Pobaví ma, keď vidím, ako päťdesiat centimetrov odo mňa leží s blaženým úsmevom. Netuší, že jej čas už takmer vypršal.

V krátkom záblesku nepredstieranej sebareflexie vidím sám seba takého, aký naozaj som. Závan havraních krídel. Musím tomu veriť. *Ja* som samotné majstrovské dielo. Náhoda to tak chcela. Mal som zjavenie. Dostal som šancu skomponovať svoje vlastné rekviem.

Spiacej hriešnici vedľa seba opatrne privriem oči. Gázu namočím do priezračnej tekutiny z fľaštičky na stole. Priložím jej ju k ústam a nosu. Zakvíli a takmer sa prebudí. Odrátavam sekundy, postupne sa prepadá do spánku. Všetky bolesti sa stratia. Som čistý.

Bolesť je slabosť opúšťajúca telo, pomyslím si spokojne a privriem posledné dvere vedúce do života, ktorý som žil kedysi.

ULICA FJELLVEGEN, HAUGESUND

Utorok ráno, 14. októbra 2014

Nad mestom pri prielive Karmsundet sa prevaľovala hmla. Vo vzduchu bolo cítiť jeseň. Hmla prichádzala od mora ako vlhká a vtieravá deka, ktorá z človeka postupne vyžmýka všetky sily. Keď oblohu nad vysokými panelákmi preťalo lietadlo z Osla o 8.20, mohli cestujúci zazrieť akurát tak najvyššie poschodia a modro-červené blikanie na kopci.

„Povedz mi, Lotte, prečo je nutné poslať do terénu hneď niekoľko policajných hliadok vždy, keď sa nejaký depresívny hlupák rozhodne ujsť pred svojimi problémami?“

Nadporučička Lotte Skeisvollová z Haugesundského policajného zboru otupene pozrela na nového poručíka, ktorý sedel v aute vedľa nej. Kolegovia boli na ceste z policajnej stanice pri prielive Smedasundet. Jedna hliadka volala posily k panelákom na Fjellvegen.

Christian Hauge zvieral volant. Spôsob jeho jazdy nezodpovedal jeho postoju k stanovenej úlohe. So sirénami naplno a zapnutými majákmi sa prehnal cez kruhový objazd pri Haugesundských novinách. Malý čierny elektromobil značky Golf ostal vydesene stáť napoly vylezený na ostrovčeku, keď okolo neho prešli. Lotte skryla úsmev.

Výjazd sa týkal podozrivého úmrtia. Hoci až také *podozrivé* možno nebolo. Všetko nasvedčovalo tomu, že z jedného z bytových balkónov vyskočila žena a ukončila svoj život na asfalte medzi panelákom a trávnikom. Úmrtie sa však vždy považovalo za podozrivé až do chvíle, kým sa nepotvrdila buď prirodzená smrť, alebo samovražda.

Keď na ulici Spannavegen premávka zredla, šiel už mladík pokojnejšie. Lotte naklonila hlavu a podráždene narovnala

vysielačku, ktorá ležala v puzdre na prístrojovke. Nebola zarovno s autorádiom a podobné detaily ju vždy rozčuľovali.

„Naozaj je nevyhnutné poslať tam viac ako jednu hliadku?“

Šofér na ňu vrhol rýchly spýtavý pohľad a potom sa zase sústredil na cestu.

„A čo ak sa ukáže, že obeť to nespáchala sama?“

„No, vtedy by policajti v prvej hliadke zavolali na policajnú stanicu a privolali posily. Ušetrila by sa na tom kopa peňazí.“

„Presne,“ odvetila.

Z jediného slovíčka priam odkvapkával sarkazmus. Lotte si v hlave ešte raz prehrávala rutinný opis. Opakovala si všetky detaily, ktoré si bolo treba pamätať, keď dorazia k sivo-bielym kolosom, ktoré Mesto sledov strážili od ich postavenia v roku 1969. Historická pamiatka na obdobie, keď všetky mestá s rešpektom stavali paneláky.

Tridsaťdva rokov nie je pre policajnú nadporučičku a vyšetrovateľku žiadny vek. Absolvovala všetky potrebné kurzy, napriek tomu sa jej javilo ako celá večnosť, kým sa jej konečne naskytla príležitosť.

Policajť zastavil na parkovisku pred panelákmi. Žena by sa mala nachádzať na prednej strane severnejšieho z nich. Keď Lotte otvorila dvere, počula hlasy ľudí, ktorí sa už zhákli na mieste. Potichu dúfala, že prvá hliadka mala dosť rozumu na to, aby uzavrela okolie tela mŕtvej ženy. Spoliehala sa, že majú viac profesionality než jej parťák. Keď jej spoza rohu vyšiel naproti najstarší člen ich zboru, pocit úľavy bol veľký. Lars Stople bol policajtom celý život a na rebríčku hodností mohol nepochybne už dávno postúpiť, keby mal o to skutočný záujem. Bystrý, vyrovnaný a triezvo uvažujúci chlap, ktorý nikdy nevystupoval provokatívne. Jeho hlavnou oblasťou bola prevencia medzi deťmi a mládežou, ale na jeho vlastné želanie ostalo súčasťou náplne jeho práce aj hliadkovanie. Zahľadil si dozadu začesané sivé vlasy a obrátil sa na Lotte:

„Ahoj, Lotte. Uzavreli sme to tu a tamto na rohu sme začali vypočúvať prvých svedkov.“

Lars Stople ukázal na neveľký pľac pri parkovisku a malú

bielu trafostanicu. Už sa tam zhrkla skupinka ľudí, naťahovali krky ako stádo zvedavých žiráf pred prizerajúcimi sa turistami.

„Väčšina z nich prišla, až keď sa to rozkrišlo, ale s niekoľkými z nich sa chceme porozprávať,“ vyhlásil.

Videla, že Stopleho partner Knut Veldetun sa s niektorými už rozpráva.

„Technici?“

Lotte sa spýtavo pozrela na Larsa.

„Neviem. Rátam s tým, že sú už na ceste. Každopádne som si ich vyžiadal. Nemyslím, že sa niekto okrem mňa a dvoch záchránárov, ktorí ju boli pozrieť, dostal za pásku.“

„Vieme, kto to je?“

Lars Stople pozrel do svojich poznámok, pokrútil hlavou a odkašľal si.

„Nie určite. Jeden z obyvateľov si myslí, že ide o ženu z bytu 7B, a v tom prípade hovoríme o päťdesiatročnej žene menom Rita Lotheová. Ale ešte sme to neoverili. Sústredili sme sa na to, aby sme ľudí udržali preč od miesta, kde leží.“

„Okej. Dobrá práca, Lars. Vezmeš nás k nej?“

Stople jej ukázal cestu za policajné zátarasy a za roh pred panelák.

„Ženu objavil obyvateľ jedného z bytov na prvom poschodí, keď si šiel zapáliť na balkón,“ vysvetľoval Stople. „Bolo to pred viac než polhodinou. S Knutom sme sem dorazili o desať minút neskôr.“

Lotte sa pozrela na mobil a usúdila, že Stopleho údaje sedia. Núdzové volanie dostali o 8.05. Teraz bolo takmer 8.45.

Že ženu nikto neobjavil skôr, nebolo veľmi zvláštne. Jesenné šero v kombinácii s rannou hmlou skrylo takmer všetko. Z vrecka uniformy vytiahla červený zápisník. Drahým perom si poznamenala časové údaje a udalosti do príslušných kolónok. Potom zápisník otočila a do formulára vzadu si zapísala otázku pre technikov. Fakty na prvej strane. Voľné úvahy na poslednej. Tak to muselo byť. Na papieri sa zjavila osamelá otázka:

„Čas úmrtia?“

Žena ležala skrútená a aj z diaľky Lotte videla, že poranenia na

tele sú veľké. Mŕtva mala oblečené mätovozelené šaty, tenké telové silonky a obuté čierne topánky na vysokých opätkoch. Tvár mala rozmliaždenú na nepoznanie. Pri hlave mala kaluž lepkavej hnedosivej hmoty a z čeluste jej trčali červenkasté rozlámané kosti. Zuby, ktoré sa pri náraze na asfalt vybili, ležali pri rozmlátených ústach. Lotte ako ranu do bránice pocítila nevoľnosť.

„Takže... Čo hovoríš? Vražda alebo samovražda?“

Lotte sa obrátila na mladého policajta.

Christian Hauge prestúpil z nohy na nohu.

„Ehm... Nepovedala si v aute, že to bola samovražda?“ Spokojne skonštatovala, že sa začervenal.

„Nie, to som teda nepovedala. Tvrdila som len, že ide o podozrenie. Teóriu so samovraždou si zvládol vyprodukovať úplne sám. Teraz si predstav, že si na mieste činu jediný policajt. Vražda alebo samovražda?“

Policajt pozrel na Larsa Stopleho, ale skúsený lišiak mu odpovedal len pokrčením pliec.

„Buď je to nešťastie, alebo vražda,“ vyhlásil a so seabavedomým výrazom v tvári pozrel na Lotte.

„Aha, a prečo?“

„Má rozbitú lebku, takže musela dopadnúť hlavou napred alebo poležiačky. Ľudia, ktorí skočia z okna alebo balkóna, aby sa zabili, dopadnú v deväťdesiatich deviatich percentách prípadov priamo na nohy. Ak by vyskočila, mala by zranené nohy, bedrá a panvu. Ona má však rozbitú hlavu a rozmliaždené ramená.“

Lotte si svojho podriadeného premerala a nedokázala skryť prekvapenie.

„Fíha... Pôsobivé. Až na nejaké drobnosti je to, čo hovoríš, pravda, okrem toho, že nohy sa obvykle bez ohľadu na výšku dolámu aj tak. V tomto prípade sú však zranenia na hornej časti tela také rozsiahle, že sa prikláňam k rovnakému záveru ako ty.“

Podráždene pozrela na Larsa Stopleho, ktorý mal zjavne problém tváriť sa vážne.

Lotte vedela, že si zaslúži, aby si z nej utáhoval. Mladý kolega mal napočudovanie pravdu. Pozrela sa smerom k balkónom na siedmom poschodí. Pre hmlu mohla obrysy vo výške len tušiť.

Aj tak však videla, že zábradlie je v takej výške, že vypadnutie nešťastnou náhodou nie je veľmi pravdepodobné.

Lotte v hĺbke svojej mysle našla prázdny priestor. Pomyselnú miestnosť s absenciou akýchkoľvek pocitov. Len ľadový cynizmus. Holé modré steny. Jasný denný svetlo, ale žiadne okná. Túto techniku sa naučila od svojho mentora v policajnej akadémii. Pohybovať sa v miestnosti, kde ju nič nemohlo emocionálne vyrušiť. V priestore, kde mohla pozornosť venovať len detailom. Tam v nej pozorovanie rozmliaždených tvárí, lepkavej mozgovej hmoty alebo dokaličených častí tela nevyvolávalo takmer žiadne pocity. V tomto priestore si mohla pozorne prezerať zneužívané deti, rozkladajúce sa mŕtvolý aj tučné larvy múch preliezajúce najrôznejšími telesnými otvormi.

Sklonila sa k rozmliaždenej tvári mŕtvej ženy. Bola taká znetvorená, že len na základe nej by ju identifikovať nedokázali. Jedna očná guľa vypadla z očnice a visela na optickom nerve, druhé oko bolo zavreté. Žena sa vekom blížila k šesťdesiatke, takže päťdesiatsedem by sedelo. Mala nakrátko ostrihané vlasy mahagónovej farby. Lotte pri korigenoch videla zvyšky farby. Bola namaľovaná a šaty naznačovali slávnostnú príležitosť.

Niektorí sa pri príležitosti vlastnej smrti vyfintia, ale len málo z nich si potom vyberie skok z vysokej budovy, pomyslela si sucho.

Lotte zarazilo, keď zo zakrvavenej tváre ucítila ostrý pach. Priblížila sa nosom až úplne k lícu.

„To je éter.“

Lars Stople si to len zamrmlal, ale Lotte ho aj tak počula. Zvraštila obočie a nedôverčivo na starého policajta pozrela.

„Hej, látka navlhčená éterom vyradí človeka z hry za pár sekúnd. Pach je veľmi ľahko rozpoznateľný a cítiť ho ešte hodnú chvíľu post mortem. Samotný éter sa vyparí za pár sekúnd, ale vonné častice sa na pokožku vždy prichytia a cítiť ich ešte dlho.“

Lotte zamyslene prikývla. Takže žena bola v bezvedomí, keď jej niekto pomohol cez zábradlie.

Ešte raz sa pozrela nahor smerom k paneláku. *Kto také niečo urobí?* pomyslela si smutne. Vrah sa zjavne veľmi nesnažil zakamuflovať to ako samovraždu. To by nepoužil éter. Lars sa cielene

pozeral vedľa ženy. Ani on, podobne ako Lotte, nevládal hľadiť priamo na ňu.

„Hej, preto som vás k tomuto úmrtiu zavolať. Spoznal som ten pach z čias, keď mi museli operovať slepé črevo. Vtedy sa éter pri narkóze používal bežne.“

Lotte sa vystrela, otočila sa k ostatným policajtom okolo seba a začala rozdávať rozkazy:

„Nech sa za tieto zátarasý nik nedostane, len technici, keď dorazia. Od tejto chvíle je toto miesto činu. Natiahnite tiež zátarasý až k hlavnej ceste a okolo celého paneláka. Okamžite začnite vypočúvať svedkov. Knut, keďže si s tým už začal, preberáš za to zodpovednosť. Vezmi si so sebou môjho partnera.“

Potom sa obrátila na Larsa:

„Ty zistíš, či ide o ženu z bytu 7B. Zožen domovníka, a ak bude treba, nech ti dá náhradné kľúče od bytu.“ Lotte vytiahla z vrečka vibrujúci mobil. Pozrela na displej a vedela, že to musí vziať, hoci sa práve nachádza na mieste činu, kde podľa všetkého došlo k vražde. Podišla bokom od ostatných a zodvihla:

„Áno, Anne, čo sa deje? Som uprostred niečoho veľmi závažného.“

Lotte počula, ako jej o päť rokov mladšia sestra na druhom konci sťažka dýcha. Hlas bol ťažkopádny, akoby v komunikácii medzi mozgom a hlasivkami dochádzalo k meškaniu. Ako obvykle.

„Fakt? Doriti, ty na mňa nemáš nikdy čas. Akože to, čo sa týka mňa, nie je dosť závažné? Tí tvoji zasraní partáci ma zabásli, už zase!“

Lotte cítila, ako jej ťaživá vlhkosť hmly zalieza pod uniformu. Zachvela sa. Cítila, ako v nej narastá podráždenie, ale ovládla sa. Keď pri príšernom vlakovom nešťastí pri dedine Åsta zahynuli ich rodičia, ostala sestre na svete len ona. Volala jej každý deň. Každý jeden deň s novým problémom alebo jednoducho preto, aby Lotte využila. Dnes, súdiac podľa úvodu, šlo o oboje.

Lotte opakovane prosila kolegov na polícii, aby s Anne zachádzali jemne, keď ju už museli zavrieť, ale nevyzeralo to, že by im na tom ešte záležalo. Anne bola feťáčka, pichala si, a bez ohľadu na rodinné putá s ňou nezaobchádzali v rukavičkách.

„Za čo ťa chytili?“ spýtala sa Lotte, hoci odpoveď dopredu poznala.

„Za nič! Nemajú na mňa, doriti, vôbec nič. Nič som nespravila a to, čo som pri sebe mala, bolo len pre vlastnú potrebu. Tá zasraná policajná babráčka nevie ani poriadne vážiť gramy.“

„Kofko, Anne?“

„Ser na to! Ani ty mi neveríš, doriti,“ vybuchla a položila.

Nemýlila sa. Lotte stála s búšiacim srdcom. Vedela, že by ju to nemalo trápiť, že to zo sestry hovorili drogy a absták, ale, preboha, bola to predsa *Anne*. To jej ústa vypúšťali tieto slová. Jej malá sestrička, ktorú tak bezhranične ľúbila. Tie slová sa jej zaryli do srdca, mala pocit, že ju zradila. Pohľad jej padol na ženu ležiacu pred panelákom, a tak zlé svedomie vytesnila.

Uvidí, čo pre Anne môže spraviť, keď sa vráti na policajnú stanicu. Zatiaľ si jej pozornosť vyžadovala iná žena. Mŕtva žena.

Ranveig Børveová práve ukončila rozhovor s Viljarom pri jeho pracovnom stole a vracala sa naspäť k svojmu, keď pocítila, ako ju niekto potiahol za sukňu.

„No čo, ako sa darí *Drakovi*?“ spýtal sa uštipačne Henrik Thomsen, keď sa otočila. Thomsen, ktorého samotného prezývali *Mäsiar*, vetril po udalostiach, ktoré mu umožnili niekoho zhodiť. Ako obvykle vysedával a flirtoval s jednou zo spiekok z reklamného, ktoré presunuli k nim do redakcie. Teraz vystrel svoje dvojmetrové telo a naklonil sa nepríjemne blízko k Ranveig, ktorá okamžite o krok cúvla.

„Drakovi?“

„Veď vieš... nášmu Islandčanovi. Nevrlý, nebezpečný, z papule mu ide dym, to všetko.“

Thomsen sa s posmešným úsmevom rozhlíadal navôkol. Jeho vtipkovaniu nik nevenoval pozornosť.

Ranveig si ho premerala pohľadom.

„Aha... To máš toľko prezývok, až máš potrebu začať nimi častovať aj svojich kolegov?“

Na odpoveď Ranveig nečakala. Otočila sa na opätku a odchodovala k svojmu miestu.

„Nejaká si dnes podráždená,“ zavolať Henrik. „Máš krámy či čo?“

Ranveig zastala, otočila sa a ukázala mu prostredník. Potom vošla do zasadačky, ktorá bola ako ostrov uprostred otvorenej redakcie. Malá uzavretá miestnosť, ktorá napriek veľkým oknám na juhu aj na severe pôsobila klaustrofobicky. Zasadačka bola zariadená spartánsky a moderne, vysokým vratkým stolom z plastu a labilnými svetlozelenými barovými stoličkami. Nebola navrh-

nutá pre komfort, ale na bleskurýchle, konštruktívne schôdzky, z ktorých každý túžil čo najrýchlejšie vypadnúť.

* * *

Incident medzi Thomsenom a Ranveig neprešiel u Viljara bez povšimnutia. Spokojne sa pre seba zasmial, ale cítil sa biedne. Každý deň bol ako viskózna tekutina, ktorou sa musel brodiť, aby udržal hlavu nad hladinou. Každý jeden deň. Žiadna zmena, žiadna inšpirácia, žiadne nečakané radosti.

Jeho psychologička Vigdis Nygårdová ho chcela z práce vypísať, ale nedovolil jej to. Práca bola to jediné, čo ho vôbec dostalo na nohy.

„To, čo robíš, ti neprináša žiadnu radosť,“ dohovárala mu, keď si naposledy zašli na caffè latte do Café Espresso na Haraldsgata. Po niekoľkých rokoch rozhovorov mali skôr neformálny vzťah. „Stratil si inšpiráciu, vyhorel si a nemáš rád svojich kolegov. Šéf ťa nemá práve v láske a tvoje články sú také suché a nudné, že ich už ani nikto nečíta. Si si naozaj istý, že je to pre teba to pravé?“

Keď z kaviarne odišla, aby si užíla sobotné nákupy s mužom a deťmi, ostal Viljar ešte hodinu sedieť na mieste. Pozoroval ľudí na pešej zóne. Neniesol veľmi dobre, keď ho niekto opísal takto priamo. Zároveň však vedel, že má pravdu.

Pracovný deň sa vliekol ako slimák a Viljar premieňal jednu dobrú správu za druhou na drobné noticky. Za oknami stále žiadna inšpirácia, z ktorej by mohol čerpať.

Včerajší dážď vystriedala hustá ufúľaná hmla. Povystieral sa a donútil sa zahľbiť do textu. O pár sekúnd neskôr prišla záchrana. V strede redakcie zastal šéfredaktor Johan Øveraas s telefónom pri uchu a živo gestikuloval. Ukončil rozhovor a ukázal na Viljara.

„Ideš do terénu, Gudmundsson. Dostali sme tip.“

„Dobre, o čo ide?“ Uľavilo sa mu, že nebude musieť pokračovať v otravnej práci.

„Pôjdeš k panelákom. Polícia je už tam. Z jedného z bytov podľa všetkého vypadla nejaká žena.“

Øveraas sa tváril dychtivo. Sadlo sa mu triaslo, keď prestupoval z nohy na nohu.

„Doriti, Øveraas. Vieš, že smrteľné nešťastia neznášam. Hovorili sme o tom na porade o spolupráci. Ja o podobných prípadoch nepíšem.“

Vyzývavo pozrel šéfovi do očí.

Šéfredaktor už neprestupoval. Doširoka rozkročený sa nohami zaprel do podlahy.

„Okamžite zodvihni tú svoju arogantnú, samoľúbu rit' a štartuj k panelákom. Píšeš o tom, o čom ti poviem, aby si písal. Ubehlo už pekných pár rokov, odkedy si si diktoval témy. Tvoja práca visí na ritnom chlpe! Ver mi, Gudmundsson. Rozhodne ma nechceš skúšať.“

Stíšil hlas a objavil sa mu v ňom výhražný podtón:

„Túžim po tom, aby som na teba mohol niečo vytiahnuť. Poviem ti len toľko, že na nasledujúcej schôdzi vedenia sú na programe nadstavy.“

Øveraas udel do jednej z prázdnych kójí a vyštekol na zvedavé hlavy, ktoré sa vystrčili z jednotlivých pracovných miest:

„Sklapnite a makajte!“

Hlavy zmizli rovnako rýchlo, ako sa vynorili. Len Thomsen sa postavil a sledoval konflikt ďalej.

Viljar vedel, že už u Øveraasa nie je veľmi obľúbený. Bolo to zrejmé. Nikdy mu však nenapadlo, že by ho to mohlo stáť zamestnanie. Natiahol si sivý plášť, vzal si zápisník a mobil a so sklonenou hlavou sa odšuchtal z kancelárie. V tej chvíli uprednostnil hmlu vonku.

Na chodbe mu do cesty vošiel Henrik Thomsen.

„To na teba Sauron vrieskal?“

Thomsen sa pod hustým fúzikom uškŕňal. Viljar prudko zastal, stúpil si na špičky a natiahol sa vysokému kolegovi do tváre tak blízko, ako len mohol bez toho, aby mu dal jazýčkovú.

„Nemôžeš sa vrátiť na svoje miesto a vyhoniť si ho pri jednej z tých stránok, ktoré okamžite zmiznú ako rosa na slnku vždy, keď sa ti niekto priblíži k monitoru?“

Henrik Thomsen cúvol. Bez ďalších žartíkov pustil Viljara ďalej.

O štyri roky skôr...
MODLITEBŇA ÅDLAND, KARMØY
Pondelok, 16. augusta 2010

„ABRAHAM“, stálo žiarivým zlatým písmom na modrom podklade na transparente vyvesenom vpredu v aule modlitebne Ådland. Jonas Ferkingstad pozrel nahor na otca, ktorý práve transparent pre kongregáciu vyvesoval. Pred každotýždenným modlitebným stretnutím ho vyvesili, po stretnutí zase zvesili.

Názov kongregácie nebol náhodný. Chceli sa vrátiť ku koreňom. K priamemu putu medzi samotným Bohom a človekom. Členovia prisľúbili vernosť textu tak, ako bol napísaný. Zdieľali presvedčenie, že ostatné kongregácie sa až príliš sekularizujú, ovplyvnené západnou spoločnosťou. Božie slovo sa prispôbovalo okolitému svetu. Tak to byť nemalo.

Jonas mal chuť napľuť na kríž na stene, ale neodvážil sa. Nie v otcovej prítomnosti. Cítil sa ako v pasci. Z domu zmizli knihy. Zostala len Biblia. Na stenách rodičovského domu už viseli len kríže a občas nejaká plastika. Rodičia sa stratili v tichu.

Prestal hrať futbal a uniformu školského zboru odložil na policu. Nie preto, že by musel, ale preto, lebo to vždy rozpútalo diskusie. Tiché, mierne diskusie, pri ktorých bol dopredu odsúdený na prehru. Pretože čo už môže byť zmyslupnejšie a šľachetnejšie ako zasvätiť svoj život Pánu? Otec tento argument nikdy nezabudol zdôrazniť vyhlásením, že aj on sám si znížil úväzok vyššieho súdneho úradníka na okresnom súde na sedemdesiat percent, len aby mohol slúžiť Pánu a Svätému písmu.

Jonas nechal otca s robotou samého. Vyšiel von na schody a pokúsil sa nasáť vôňu leta na západnom pobreží. Pršalo a on mokol, ale nevadilo mu to. Dážď aspoň skryl zradné slzy, ktoré sa zjavovali čoraz častejšie, keď bol prinútený prísť na takéto stretnutie. Spočiatku sa mu darilo celé to šialenstvo vytesniť.

Tváriť sa, akoby si to, čo sa s ním dialo, len predstavoval. Akoby to bola iná skutočnosť. Tak to však už nebolo, už sa viac nevládal schovávať. Pravda sa predierala na povrch.

Tešil sa na víkend. Členstvo v organizácii Centrum mladých bolo jeho útočiskom. Tam sa mohol venovať aj niečomu inému ako neúnavnému noreniu sa do starozákonných biblických textov. Mal dovolené zúčastňovať sa na schôdkach niekoľko večerov v týždni, cez víkend zase boli semináre, kurzy a rôzne iné stretnutia členov ich kraja. To boli jeho malé prestávky. Zlomky času, keď mohol byť úplne a bezo zvyšku sám sebou.

V sekunde, keď Jonas pred rokom vo dverách Centra mladých zbadal o rok staršieho Fredrica Karjoliho, zjavila sa pred ním pravda ako vytesaná do kameňa. Vo svojom vnútri to vedel už dávno. Vždy si však myslel, že sa nad ním Boh zľutuje a ukáže mu správnu cestu. V tej chvíli však takmer počul, ako sa v malej miestnosti ozýva ironický Boží smiech.

Jonas si z tváre osušil dážď a slzy. Zahľadel sa na veternú šedastú krajinu a na um mu prišlo židovské príslovie, ktoré otec tak často spomínal. Pomaly ako stavec sa postavil zo schodov a pozrel na kríž na štíte pod strechou modlitebne.

„Je to tak, otec...“

Ak chceš Boha rozosmiať, povedz mu o svojich plánoch.

ULICA FJELLVEGEN, HAUGESUND

Utorok dopoludnia, 14. októbra 2014

Viljar stál pred zátarasami. Vyzeralo to, že sa tu zbehlo pol mesta. V dave uvidel Øysteina Vindheima, jedného z mála kamarátov, ktorí mu po problémoch v posledných rokoch zostali. Vysoký, neobratný chlapík s vtáčím hrudníkom a okuliarmi v Lahlumovom štýle. Ich priateľstvo nebolo veľmi intenzívne a medzi ich stretnutiami mohol ubehnúť naozaj dlhý čas.

„Vieš, čo sa tu stalo?“

Øystein slabo pokrútil hlavou, popravil si okuliare a naklonil sa k Viljarovi.

„Robím síce v knižnici, ale neovládam úplne všetko, chápeš?“

Øystein sa potichu zasmial a štuhol kamoša do pleca. Viljar nechal veselosť odznieť a sústredil sa na to, čo sa mu odohrávalo pred očami. Človek nepotreboval byť vyšetrovateľom alebo knihovníkom, keď už sme pri tom, aby pochopil, že niekto vypadol z balkóna paneláka.

Žalúdkom sa mu rozliala nevoľnosť, keď na mieste činu zbadal technikov v bielych úboroch skláňať sa nad mŕtvym telom. Tak to bolo vždy. Vyvolávalo to v ňom nepríjemné spomienky na ten utorok, keď sa všetko zmenilo. *Prípád Jonas...* Jeho osobný „čierny utorok“.

Viljar zavrel oči a pokúšal sa vytesniť všetky dojmy. Vedel, že by ho Øveraas odhalil, keby po ich dnešnej hádke zrazu „ochorel“. Pulz sa trochu upokojil. Guča v hrdle sa po chvíli rozpustila. Bolesť, ktorá sa mu zahryzla pod rebrá, keď okolo prešli s nosidlami, sa postupne uvoľnila. Øystein Vindheim ho potľapkal po chrbte a otočil sa na odchod. Dobří kamaráti nepotrebovali slová na to, aby sa chápali alebo dokázali utešiť. Ich priateľstvo spočívalo v mlčaní.

V pozadí Viljar počul, ako Hans Indbjo rozpráva do telefónu. Ako obvykle, bol v priamom prenose na Rádiu Stodva.

„V Haugesunde dnes ráno došlo k tragickému nešťastiu. Z balkóna jednej z výškových budov vypadla žena. Ako ste počuli pred hudobným vstupom, Rádio Stodva je na mieste a informujeme vás naživo priamo z ulice Fjellvegen. Polícia začala vyšetrovanie a my sľubujeme, že sa ohlásime znova, hneď ako bude jasné, čo sa tu vlastne stalo.“

Viljar pokrútil hlavou. Rádiostanica mediálneho centra bola ako kurie oko, ktorého sa nedalo zbaviť. A najhorší zo všetkých bol parazit Hans Indbjo. Len čo sa niečo stalo, bez ohľadu na to čo, bol Indbjo na mieste *naživo* do desiatich minút. Pre majiteľov mediálneho centra bol zlatou baňou, ale pre ľudstvo tragédiou.

Viljar si všimol, že policajtov je na mieste viac ako zvyčajne. Snažil sa nájsť niekoho, s kým by mohol urobiť rozhovor, aby sa odtiaľ dostal tak rýchlo, ako je len možné. Ak šlo o nehodu, bude to len krátky B-článok. Pre podobné prípady mali v novinách jasné pravidlá. Treba brať ohľad na pozostalých. Pri „osobnej tragédii“ postačí aj krátka noticka. Prečo Overaas k takémuto prípadu tak dychtivo vyslal novinára aj s fotografom, to netušil. Odohnal tú myšlienku a upriamil pozornosť na známu tvár, ktorá sa pohybovala za zátarasami a rozprávala sa s technikmi. Viljar sa usmial. Lotte Skeisvollová bola presne ten človek, ktorého teraz potreboval. Stručná, priama a vždy korektná.

Práve sa na ňu chystal zamávať, keď si všimol, že sa vedľa neho postavil novinár z rádia.

„Skvelé, že sa niečo deje,“ prehodil rozhlasák. Zastrčil si ruky hlboko do vreciek a pohojďával sa na päťach ako kňaz pri oltári.

„Ach, ono sa niečo deje?“ spýtal sa sarkasticky Viljar.

„Netvár sa, Gudmundsson. Viem, že v novinách ste rovnako dychtívi kuť mŕtvolu zahorúca ako ja. Ja som len na mieste o niečo rýchlejšie, musím to preto vziať na seba.“

Indbjo sa usmial od ucha k uchu. Nízky chlapík si postrčil okuliare až takmer úplne k očiam. Na konci sedemdesiatych rokov ho adoptovali z Vietnamu a rozmaznávali ho, až kým ne-

dovršíl tridsať. Keď začal v rádiovysielaní, porušil všetky hranice toho, ako sa správať vo verejnom priestore.

„Je istý rozdiel medzi kutím mŕtvoly zahorúca, ako hovoríš, a medzi vykonaním kompletnej verejnej pitvy, skôr než o nešťastí stihnú informovať pozostalých.“

Viljar pozrel na Hansa Indbjoa zhora. Ten bol vysoký ledva meter šesťdesiatpäť a nepomohlo mu ani to, že sa pohojďával na päťach. Opätovoľ Viljarovi pohľad s výrazom, ktorý sa dal popísať len ako vzdorovitý.

„Pred pár rokmi sme si boli celkom podobní, Viljar. Vlastne som ťa vtedy obdivoval. Bol si mojím vzorom.“

Viljar skryl úsmev a demonštratívne pokrčil kolená, aby vyrovnal rozdiel vo výške. Svetlé vlasy dlhé po pleciah si odhrnul z očí a snažil sa tváriť, že ho zaujíma, čo mu Hans Indbjo rozpráva. Vnútri mal však chuť roztrhať toho malého záškodníka ako hada.

„Ukázal si ľuďom, že aj úbohý novinár dokáže spraviť prevrat. Znamenáť niečo. Byť niečím viac ako len anonymnou ovcou, ktorá robí to, čo všetci ostatní.“

„Sklapni, Hans! To, čo predvádzaš ty, je, že vykrikuješ každú jednu miestnu udalosť, akoby šlo o senzáciu. V tom, čo robíš, nie je ani štipka finesy či citu. Novinársky úspech sa nemeria v decibeloch alebo vo veľkých písmenách.“

Vo Viljarovi to vrelo.

„Tak teraz som už počul všetko,“ odfrkol si Indbjo. „Viljar Ravn Gudmundsson, najväčší a najarogantnejší chrapúň v meste, ma poučuje o morálke a etike.“

Stále s úsmevom na tvári sa odvrátil a opäť volal do rádia.

Viljarovi sa ťavilo, že na ňom Indbjo už nevisí ako chvost, a zamával, aby upútal pozornosť Lotte Skeisvollovej. Stále telefonovala a voľnou rukou ukázala na trávnatú plochu oproti pri Materskej škole Anny Nilssenovej. Viljar sa tam poslušne presunul a vytiahol si poznámkový blok. O minútu neskôr ukončila Lotte telefonát a otočila sa k nemu.

Lotte Skeisvollová bola záhadou. Drobná, útla, tmavá a s aurou nedotknuteľnosti. Vyžarovala z nej jasná a trochu prísna sila

a profesionalita. Čierne vlasy ostrihané na páža mala v strede rozdelené cestičkou. Orieškovohnedé oči zaborila do Viljara, keď pred ním konečne zastala.

„Čo sa tu stalo?“ spýtal sa.

„Žena vypadla z balkóna, domnievame sa, že na siedmom poschodí. Následkom pádu, pochopiteľne, zomrela.“

„Meno?“

„To má čas, kým budú informovaní pozostalí, Gudmundsson. Môžem povedať len toľko, že sme si jej identitou pomerne istí. Má okolo päťdesiat rokov a je obyvateľkou tohto mesta.“

„Myslíte, že ide o osobnú tragédiu alebo o nešťastie?“

Viljar dúfal, že ide o to prvé. V takom prípade by nemusel klásť ďalšie otázky.

„Zatiaľ na to polícia nahliada ako na podozrivé úmrtie a privolali sme pomoc kriminálnych technikov.“

Lotte Skeisvollová nechala slová zarezonovať v jesennom vzduchu.

Viljar na ňu pozrel unavenými očami. Pochopil, že to bude dlhý deň.

„Podozrivé?“

„Áno, považujeme ho za podozrivé. Stopy na žene nasvedčujú tomu, že bola vystavená kriminálnemu zaobchádzaniu. Samozrejme, zatiaľ nemáme žiadne závery, ale prípad vyšetrujeme.“

Na chvíľku zmlkla a potom dodala:

„Viac detailov zo mňa v tejto chvíli nedostaneš, Gudmundsson. A očakávam, že neodhalíte meno, hoci je jednoduché zistiť si, o koho ide. Okej?“

Viljar sa donútil súhlasne prikývnuť. Keby toto bolo v jeho predošlom živote, nevzdal by to. Zavesil by sa Lotte na päty a po zvyšok dňa z nej nespustil zrak. To, čo zistil, však rozhodne boli novinky a dúfal, že Lotte má dosť rozumu na to, aby rovnaký komentár neposkytla aj Hansovi Indbjooovi. Meno obete by inak bolo v éteri ešte pred obedom.

Viljar ďalej postupoval rutinne. Zavolať do redakcie čerstvých správ a oznámil im, že majú do terénu poslať ďalších ľudí. Fotografovi, s ktorým sem prišiel a ktorý sa momentálne činil pri

záatarasách, poslal krátku esemesku. Postup bol jednoduchý. Pri vraždách či veľkých nešťastiach sa zavolali posily. Keď toto Viljar dokončil, cítil sa úplne vyžmýkane.

Možno má psychologička pravdu. Že už to nemám v krvi. Možno by som sa naozaj mal začať venovať niečomu inému. Niečomu osamelejšiemu a izolovanejšiemu, aby som nemusel prichádzať do kontaktu s ľuďmi.

S týmito myšlienkami prešiel Viljar k autu. Rozhodol sa počkať, kým dorazí zvyšok novinárskej svorky. Zapol Rádio Stodva a z prístroja sa ozval hlas Hansa Indbjoa s najnovšími správami z Fjellvegenu.

„Prerušíme hudbu, aby sme vás oboznámili s najnovšími správami o úmrtí pri výškových budovách. Pre prípadných nových poslucháčov, dnes v našom meste zrejme došlo k tragédii. Pred jedným z panelákov našli mŕtvu ženu. Policajná vyšetrovatelka Lotte Skeisvollová z Haugesundskej policajnej stanice sa pre Rádio Stodva vyjadrila, že je priskoro na vyhlásenia o tom, či sme dnes ráno svedkami nešťastia alebo osobnej tragédie.“

Viljar sa nahlas zasmial. On Lotte Skeisvollovej rozumel.

BYT RITY LOTHEOVEJ, HAUGESUND

Utorok dopoludnia, 14. októbra 2014

Posledné schody do Ritinho bytu na siedmom poschodí vyšla, akoby kráčala v sirupe. Lotte si sama vybrala, že pôjde po schodoch. Po rozhovoroch do médií si potrebovala vyčistiť hlavu. Akýkoľvek najmenší detail vnútri v byte mohol rozhodnúť o tom, či sa prípad vyrieši alebo nie. Potrebovala sa vzchopiť.

Vlhký vzduch zvonku sa na schodisku menil na zatuchnutý. Keď Lotte zbadala červeno-bielu policajnú pásku pred dverami ženinho bytu, cítila, ako sa jej telom rozlieva nevoľa a nechut'. Keď im vrátnik byt otvoril, bol vnútri prvý Lars Stople.

Do dverí jej naproti vyšiel technik. Podal jej celotelový ochranný biely odev a modré igelitové návleky, ktoré si natiahla na topánky. Vo dverách stál Stople a strážil. Keď vchádzala dnu, priateľsky ju potľapkal po pleci.

Celý byt pôsobil zanedbane. Podľa všetkého nebol od sedemdesiatych rokov rekonštruovaný, usúdila Lotte. Na chodbe bolo prastaré hnedé linoleum. Tapety na stenách boli z toho istého obdobia. Krikľavé kontrasty oranžovej, hnedej a tmavozelenej v psychedelických vzoroch na ňu doslova kričali. Všetko tu vyzeralo ako v dobách, keď Dr. Hook útočil na prvé priečky hitparád. Zastala a zapísala si poznámky do bloku. Neuveriteľne ju podráždilo, že keď sa obliekala, dala si do vrečka uniformy červené namiesto modrého pera. *Teraz bude vo všetkom chaos.* Vytrhla list papiera zo zošita a strčila si ho do vrečka. Požičala si od Larsa ceruzku. Neskôr to prepíše načisto.

V rýchlosti si všimla, že na stenách viseli výhradne fotografie z dávnych čias. Odolala nutkaniu napraviť tie, ktoré viseli nakrivo, a namiesto toho znovu vytiahla blok.

Dedičstvo? Skontrolovať históriu bytu, zapísala si a dopísala plne

zariadený, keď jej zrak padol na pestrofarebné oranžové a biele vankúše na tmavozelenom gauči v obývačke.

V byte sa ozývalo len klikanie digitálnych fotoaparátov a šušťanie ochranných odevov. Inak tmavú a zle osvetlenú obývačku v pravidelných intervaloch rozjasnil blesk fotoaparátu. Technici pracovali potichu. Vedľa rohovej sedačky stál dobre zásobený bar zo zájdeného borovicového dreva. *Požičaný, prenajatý alebo vlastný?* napísala. Trojsedačka bola kedysi zelená, ale zub času ju poznačil. Na pravej strane bola sedacia časť aj operadlo také zodrané, že pomedzi biele vlákna vytŕčala náplň.

Na olupujúcom sa tíkovom konferenčnom stolíku stáli dva poháre na víno a jeden na koňak. Ak človek vychádzal z obvyklých dvoch centilitrov, nebolo z posledného takmer odpité. Na jednom z vínnych pohárov boli zreteľné otlčky rúžu. Na stole bol okrem toho výber obschnutých syrov a slané krekry. Fľaša vína na podlahe bola poloplná, ale pri nohách gauča, na ktorom zrejme žena trávila večer, sa povalovala už jedna prázdna. Na malom rohovom stolíku ležalo zodrané vydanie detektívky od Unni Lindellovej. Lotte knihu zodvihla a prezrela si ju. Vnútri bol namiesto záložky lístoček z knižnice. Podľa dátumu na ňom mala byť kniha vrátená už pred týždňami.

Romantický večer pre dvoch. Ale s kým? Lotte otázku dvakrát podčiarkla. Spodná čiara bola trochu krivá, takže Lotte otočila ceruzku, čiaru vygumovala a potom použila román ako pravítko a nakreslila čiaru znova. *Skvelé*, pomyslela si. *Unni Lindellová bola vždy priamočiara.*

Lotte považovala za samozrejmé, že Ritu Lotheovú navštívil muž. Otlčky rúžu boli len na jednom z pohárov. Zarazila sa. *To sa na mňa nepodobá, robiť také urýchlené závery.* Niečo ju v podvedomí dráždilo, ale nevedela prísť na to, čo. Lotte si myšlienky poznačila do zošita.

Zodvihla pohľad a pozrela smerom k balkónu. Keď sa pokúsila prejsť okolo jedného z technikov, varovne na ňu pozrel. Technici nepovedali nič, ale náznak pochopila. Balkón ešte nebol zaistený, zatiaľ naň ísť nemohla. Práve tam Ritu niekto prehodil cez zábradlie a poslal k zemi hlavou napred. Namiesto toho, aby

vyšla na balkón, ostala niekoľko minút stáť v strede obývačky. Nasávala dojmy.

Pomaly sa otáčala okolo vlastnej osi, zbierala detaily zo stien, z podlahy a zo zariadenia. Párkrát vytiahla blok a niečo si zapísala. Nestranný pozorovateľ by sa výjavu v byte možno čudoval. Krehké dievča s tmavým, takmer gotickým líčením sa točí dokola ako v spomalenom filme. Dvaja muži v miestnosti si ju však nevšímali. Už to zažili, vedeli, že v tejto chvíli sú pre ňu neviditeľní.

„Na zárubni je krv.“

Starší z technikov zodvihol hlavu a spýtavo sa na ňu pozrel.

„Kde?“

Lotte ukázala na balkónové dvere. Takmer neviditeľná, jemná tmavá šmuha hneď nad kľučkou. Zrejme by ju objavili aj sami, keď sa ku dverám dostanú, ale lepšie bolo na to upozorniť. Technik prikývol a ukázal jej vystrčený palec.

„Potrebujem od vás päť vecí,“ oznámila Lotte po niekoľko-sekundovom tichu.

Dvaja technici prestali s tým, čo práve robili, a zahľadeli sa na ňu. Stále stála na rovnakom mieste a kým rozkazy prechádzala bod po bode, pozerala priamo na nich.

„Po prvé... Pod gaučom je skrytý prenosný počítač. Treba ho zaistiť a skontrolovať všetku komunikáciu, ktorá z neho prebehla. Po druhé... Zo všetkých troch pohárov na stole treba vziať odťažky. Ich obsah analyzovať, rovnako ako obsah fľaše vína pod stolom, fľaše koňaku v skrinke a obsah všetkých načatých fliaš v nej. Úplný toxikologický rozbor. Po tretie... Úplne napravo na tácke leží nahryznutý kúsok syra, vidieť na ňom odťažky zubov. Po štvrté... Na podlahe napravo od kresla je mláčka priesvitnej tekutiny. Pravdepodobne je to voda, ale overte to. Po piate... Na tretej polici v knižnici, zastrčená na knihách, je kabelka. Treba ju vyprázdniť, skontrolovať obsah a zaistiť dôkazy. Kabelka aj s obsahom bude zajtra ráno ležať na mojom pracovnom stole.“

Na odpoveď Lotte nečakala. Prudko ako vojak sa zvrtila a odišla. Dvaja technici si vymenili pohľady a resignovane pokrútili hlavou. Na chodbe čakal Lars. Podišla k nemu, popravila mu kravatu uniformy a opatrne sa usmiala.

„Tento byt je rovnako smutný ako desaťročie, v ktorom bol zariadený,“ vyhlásila, kým si vyzúvala návleky.

Lars Stople na ňu pozrel s hraným úžasom.

„Sedemdesiate roky? Ohňostroj farieb, nahoty, pocitov, experimentálnych drog a politického idealizmu? Máš pocit, že je to *smutné*?“

Dala si dolu kapucňu a odfúkla prameň čiernych vlasov, ktoré sa jej ako závoj zviezli do očí. So zábleskom v oku šepla:

„Chaos, Lars. Kompletný a neprehľadný chaos. Všetko visí nakrivo, nič k sebe nepasuje. Niečo také je len smutné.“

MEDIÁLNE CENTRUM HAUGESUNDSKÝCH NOVÍN

Utorok popoludní, 14. októbra 2014

Pracovný deň sa chýlil ku koncu. Viljar písal, prepisoval rozhovor, dvakrát si všetko overil, opäť si to po sebe prečítal. Potom poslal článok o úmrtí pred výškovými budovami do hlavnej redakcie. S prácou bol hotový, ale úľavu nepociťoval. Keď na dvere zaklopala smrť, mal pocit, akoby bol zamknutý vo vlhkej, zatuchnutej pivnici. Myšlienky ho ovládli a ponorili do nekonečnej temnoty, kde každé zvolanie bolo len ozvenou minulosti. Prsty mu po klávesnici behali úplne zautomatizovane. Medzi nimi a myslou, ponorenou v modro-čiernych hĺbkinách, nebolo žiadne spojenie.

Hlboko v podvedomí sa mu počas rozhovoru s Lotte začali ozývať iné, ešte temnejšie myšlienky. *Môže to mať niečo spoločné s mailom, ktorý som dostal?* Spočiatku tie myšlienky od seba odsúval. Len by ho vyrušovali pri článku, ktorý musel napísať. Ale teraz, keď už článok odovzdal, opäť sa doplazili.

Prerušil ho príchod šéfredaktora Johana Øveraasa k jeho stolu. „Pozrime sa na to, Gudmundsson. Dnes si do práce celý dychtivý. Bolo načase.“

Viljar sa nevládal otočiť a odvetil len slabým zabručaním. Potom však nastalo ticho, takže aj tak musel prerušiť prácu, aby zistil, čo od neho ten mohutný chlap chce tentoraz. Øveraaas sa usmial. Nie ironicky ako obvykle, tento úsmev bol úprimný.

„Dve veci, Gudmundsson. Po prvé, chcem sa ti ospravedlniť za ten výbuch dnes ráno. Nemal som ťa zvoziť v otvorenej kancelárii, kde to môžu všetci počuť. Bolo to neprofesionálne. Ale to, čo som povedal, som myslel vážne.“

Tolko k ospravedlneniu, pomyslel si Viljar.

„A po druhé?“

„Čo?“

„Po druhé, Øveraas. Povedal si, že máš dve veci.“

„Aha... skoro som zabudol. Po druhé som tá chcel pochváliť za článok, čo si dnes odovzdal. Veľmi dobre napísané. Poctivá práca.“

Johan Øveraas sa vybral naspäť k svojej kancelárii, ale po pár krokoch sa otočil.

„Takže polícia si myslí, že je to vražda?“

„Keď Lotte Skeisvollová použije do médií frázu ‚podozrivé úmrtie‘ ani nie hodinu po tom, čo dorazila na miesto činu, tak to zrejme musí byť jasná vražda.“

„Vieme ešte niečo?“

Viljar vedel, že teraz nastal správny čas na to, aby vytiahol ten mail, ale tváril sa, že nič.

„Nič okrem toho, čo stojí v článku. Uvidíme, čo sa vynorí zajtra.“

Johan Øveraas ostal stáť a skúmavo si Viljara premeriaval, akoby na niečo čakal. Keď sa Viljar netváril, že by chcel niečo dodať, krátko prikývol a odišiel. V momente, ako sa za šéfredaktorom zavreli dvere do kancelárie, začali sa Viljarovi chviť ruky. Vylovil tri nikotínové žuvačky a nervózne ich žul, až kým sa mu ruky ako-tak neupokojili.

Krátko nato sa mu rozvibroval telefón. Pozrel na displej. „Neznáme číslo“, svietilo na ňom. Zodvihol to: „Gudmundsson, Haugesundske noviny.“

„Ahoj, Viljar. Tu Lotte Skeisvollová.“

„Aha...“

„Môžeš sa zastaviť u nás na policajnej stanici? Potrebujeme sa s tebou porozprávať.“ Lottin hlas bol ako vždy chladný a rozhodný.

„Povieš mi, o čo ide?“

„Spýtať sa môžeš, ale odpoveď nedostaneš,“ odvetila policajtká na druhom konci a položila, skôr než stihol zaprotestovať.

Policajná stanica stála na nábřeží prielivu Smedasundet. Vchod do bielej murovanej budovy takmer na nerozoznanie pripomínal vchod do nejakého príjemného hotela, ale izby tých,

ktorí boli nútení prenocovať tu, boli o trochu spartánskejšie než ostatné ubytovacie možnosti v meste.

Vnútri v policajnej stanici to už klimatizácia nadnes zrejme zabalila. Bolo tam teplo a vo vydýchanom vzduchu sa vznášal pach potu. Viljar ostal sám na mieste, ktoré vyzeralo ako nejaká provizórna vypočúvacia miestnosť. *Možno je to len kancelária?* Drevená stolička, na ktorej sedel, bola tvrdá a nepohodlná. Poobzeral sa, či neuvidí typické „presklené okno“, ktorým by policajti mohli zvonku sledovať, čo sa deje vnútri. So sklamaním však usúdil, že filmové klišé majú toho so skutočnosťou spoločného len málo.

Dvere sa otvorili a dnu vošla Lotte Skeisvollová s dvomi šálkami kávy. Posadila sa oproti nemu a cez stôl mu jednu šálku podala. Viljar ju zodvihol v geste prípitku.

Zameral sa na policajnú vyšetrovatelku. Bola v civile, ale akoby bola v uniforme. Prísne zapnutá béžová blúzka. Čerstvo vyžehlená. Čierne nohavice s pukmi. Chrbát vystretý, tvár bez výrazu.

Lotte do malého digitálneho diktafónu prečítala formality a potom ho s geometrickou presnosťou položila na stôl presne tam, kde bol predtým. Pár sekúnd na diktafón hľadela a po chvíli čakania sa s ponúkavým gestom obrátila na Viljara.

„Hovor,“ vyzvala ho.

„Čo mám hovoriť? To vy ste si ma predvolali.“

„A to ty nám posielaš maily o budúcich vraždách,“ poznamenala sucho.

„Ach... Takže tak.“

Bolo to, ako sa Viljar obával. Polícia si tie dve udalosti začala spájať.

„Myslíte si, že ten mail má niečo spoločné s vraždou Rity Lotheovej?“

„Nemyslíme si nič. A ak by sme si aj niečo mysleli, nebudeme to hovoriť tlači. Tej vravíme len to, čo vieme. A keďže zatiaľ nevieme nič, poprosím ťa, aby si nám povedal trochu viac o tom maile. Kedy prišiel? Mal viacerých príjemcov alebo len teba? Prečo si ho považoval za natoľko závažný, že si ho preposlal

priamo mne? Prišlo ti takýchto mailov viac? Kto u vás v novinách o ňom vie? Skrátka... Hovor.“

Viljar jej povedal všetko podľa svojho najlepšieho vedomia. O maile, o tom, ako si myslel, že ide iba o žart, o rozhovore s Ranveig a ako sa zhodli na tom, čo urobiť.

„Takže šéfredaktor o ničom nevie?“ spýtala sa prekvapene Lotte.

„Nie, zatiaľ nie... Ale ak by ich prišlo viac... No, tak v tom prípade musím...“

Lotte prikývla. V očiach sa jej zjavil záblesk pochopenia.

„Z toho vyplýva, ak som to správne pochopila, že v zajtrajšom vydaní nebude nič o choromyseľnom človeku, ktorý sa o svojich záslužných činoch rozhodol verejnosť informovať prostredníctvom Haugesundských novín.“

„V zajtrajšom nie.“

Viljar si prial, aby jej to mohol sľúbiť aj do budúca, ale na to Johana Øveraasa poznal až príliš dobre.

„Dobre. Tak to máme chvíľu čas, kým sa vlci utrhnú z reťaze.“

Lotte zmlkla. Položila pero s milimetrovou presnosťou zároveň s diktafónom. Dôkladne ho študovala, potom zodvihla zrak. Pozrela na Viljara. Zaváhala.

„Prečo ti ten mail poslal?“ spýtala sa ho a pozerala mu priamo do očí, takže nedokázal odvrátiť zrak.

Viljar sa na stoličke vystrel.

„Ako to myslíš? Prečo? Nemám tušenia.“

Viljar cítil, ako sa jeho potné žľazy pod pazuchami s vervou pustili do práce. Mal pocit, akoby sedel v tureckom bungalove bez klimatizácie.

„Myslím to tak, ako hovorím. Prečo ti ten mail poslal?“

„Musím ťa sklamať, Lotte.“

Viljar sa pokojne nadýchol a pokračoval.

„Neviem, prečo si vybral alebo vybrala práve mňa. Mnohí mi po tom, čo som o nich niečo napísal, želajú všeličo, ale koniec koncov, to nie ja som tu obeťou.“

Lotte si ho dlho premeriavala. Pokúšala sa nechať pracovať ticho, aby z neho vytiahla viac. Keď to nepomohlo, pokračovala.